

Mig segle del Casal Tortosí

Enguany farà mig segle de la creació del Casal Tortosí a partir del Club Universitari i Cantaires de l'Ebre-Delta. Durant els anys setanta el Casal esdevingué nucli d'activitats, punt de trobada i lloc de referència per als sectors progressistes de la ciutat a més de centre cívic per al barri del Rastre. Les grans dimensions de l'anterior monestir de Sant Joan permeten encabir també l'Escola d'Art i un Centre de Formació Ocupacional.

Josep Bayarri Raga,
periodista

Els anys seixanta, Tortosa tenia cinc entitats amb local que funcionaven com a casino recreatiu i social: el Centre del Comerç, que aplegava els comerciants, professionals i petits industrials; el Club de Tennis, en llenguatge popular conegut com a «Club dels Senyors», per a gent benestant i l'elit adinerada; el Cercle Artístic amb una projecció cultural; els Cantaires de l'Ebre, amb el sector més proletari i treballadors assalariats i finalment el Patronat Escolar-Obrer, adreçat a la joventut i tutelat per l'Església. Estaven obertes en horari diürn, amb bar, es feien tertúlies, llegir la premsa, jugar i algunes organitzaven revetlles mentre a altres hi havia sessions de cinema.

Hi havia moltes altres associacions, algunes de caire esportiu: Futbol (1942), Rem (1946), Pesca Esportiva (1948), Ciclisme (1949), Excursionisme (1952), Motorisme, Automobilisme, Escacs..., altres també recreatives però sense seu pròpia com el Club Universitari

(1954) o l'Orfeó Tortosí (refundat el 1955), Joventuts Musicals, Grup de Danses Folkloriques... A mitjans dels seixanta, la vida associativa era molt activa i gairebé totes les entitats tortosines, superat el control feixista de la postguerra, celebraren processos electorals bàsicament democràtics renovant els quadres directius amb nous socis i nous projectes. Fou en aquest context que el 1971 es plantejà refundar l'Ateneu de Tortosa, que ja existí abans de la Guerra, incorporant les entitats socials, esportives i recreatives a partir del Cercle Artístic, Òmnium Cultural i l'Orfeó, però el projecte no va reeixir.

Mentre, l'any 1972, les entitats de gent jove -el Club Universitari i el Patronat- van organitzar la darrera setmana d'agost unes Festes de la Cinta alternatives a les oficials de l'Ajuntament. Fou un èxit i s'aconseguí incorporar a moltes entitats, fins i tot les més històriques i tradicionals, i es va plantejar donar-hi continuïtat. El poder local, però, va reaccionar oposant-s'hi i quan se celebrava una reunió al local de Cantaires de l'Ebre per a avançar el projecte, va enviar la policia per a dissol-

dre la reunió amenaçant en detenir els assistents. La llavor, però, ja estava sembrada.

L'any 1973 les monges de Sant Joan de Jerusalem, la branca monàstica de l'Orde de Malta, van posar a la venda el monestir on havien residit des del 1579, vora la muralla del Rastre. Després de llargues negociacions es posaren d'acord el Club Universitari, Club d'escacs i Cantaires de l'Ebre-Delta, a les que després s'afegiria el Moto Club, per a crear la nova societat anomenada Casal Tortosí. Uns quants vàrem posar diners per a finançar l'operació. Vora l'església hi havia una àmplia estança, que es destinaria a sala de conferències i exposicions, i al mig una tapa de ciment al terra que suposàvem seria l'accés a un soterrani; vàrem rebentar-la i era la cripta on enterraven a les monges fins meitats del segle XIX; es baixaven unes escales i hi havia una sala plena de taüts i d'ossos; en saber-ho les monges anunciaren que ho denunciarien al jutjat per violació de sepultura; vaig haver de fer un informe com aparellador dient que vam trencar la tapa per saber si el sostre era prou resistent per a sostenir el

La muralla tancava Tortosa des del Turó del Sitjar al castell de la Suda. El 1862 es va enderrocar per a urbanitzar la plaça del Rastre, però encara quedava un llarg tram que fou en part dinamitat el 1974 per a fer una pista de bàsquet al Casal Tortosí.

pes de sobre: no va passar res.

Mentre, el 1968, la manresana Montserrat Montaña amb Pili Monclús havien creat la secció de bàsquet femení que tants èxits assoliria; Jordi Angelats va voler construir al pati del Casal una pista per a l'esquí i com no hi havia prou lloc va dinamitar un tros de la muralla del segle XIV, veritable monument històric. Començaren a fer voladures a les 2 de la tarda i a les 7, sense temps a reaccionar, un tram de 80 metres de llarg estava mig enderrocat. L'alcalde, que tenia peus de fang per a la tolerància a les irregularitats urbanístiques, no va intervenir davant les amenaces d'Angelats de moure els socis contra l'ajunta-

ment. Jesús Massip, que era el delegat de Belles Arts i Patrimoni a Tortosa va quedar sol protestant, fins i tot els col·legis d'arquitectes i aparelladors i la gent d'esquerres, que promovien debats sobre conservació del Patrimoni, van mirar cap a un altre cantó.

A finals dels setanta, el Casal Tortosí esdevingué un centre recreatiu on es desenvolupaven moltes activitats amb gent del Club Universitari, treballadors sanitaris de la Residència, molts de fora de Tortosa que havien trobat un lloc d'acolliment, i fins i tot famílies gitanes del barri del Rastre. Lluís Aymerich, darrer del bar, era la persona de referència més estimada. ■